

EMA lista: U pretplati...
 mac: Pop Čira...
 Jonathan...
 S. Vüröš...
 Branko...
 Slav GJ. Nušić...
 Stantinov: Ba...
 Ivo Vojnović...
 ili čovjek od

odina IV.

U narod.

(Iz Poreštine.)

U „Primorskim Novinama“ napisao je dobar znavač porečkih prilika ovaj lijepi članak, koji sa oču u cijelini prenosimo:

Mjestance Poreč leži na zapadnoj obali Istre. Novnici su mu talijanske narodnosti i od davnine znati fanatični neprijatelj svega, što diše slavenski. Što je od toga ostalo iz dobe, kad su oholi Mlečići dali nad „morlakima“, nešto su izgradile Legione, nešto je doprineo čifutski „Il Piccolo“, a najviše toga dosljedno provodjanje devize „Divide et impera“.

Okošću Poreča obitava isključivo hrvatsko puštvo. Nešto analfabetizam, nešto talijanske škole, što činjenica, da tamošnji naš narod nije imao niog narodnog vodje, koji bi bio smio odlučnije govoriti, nešto bijeda, što je taj narod tlačila u mi duga i glada, a nešto opet neoborivi fakat, da vlasti revno kadile svim hirovima talijanske godine, — naš je narod u okolici Poreča bio početkom og stoljeća, narodno zaspao.

U tom spavanju i u doticaju sa fanatizovanim vojnim protivnicima, narod se naš doduše nije znao međusobno razgovara hrvatski; no s inoćima, i to činovnic, trgovci ili lni gradjani, općio je ljučivo talijanski.

Gradski signori, kad su vidjeli, kako hrvatski talj sam sebe omalovažuje a njih podiže, stali su narod naš još i više podcijenjaju, dok su sebe zali nekakvim nadljudima.

Zato je bilo nešto sasvim obična i razumljiva, su narod naš u uredima i inače susrećali sa „chiavo“ da im ovaj služi na svakom koraku kao edmet smijeha i zlobne šale i da su s njime go- rili jedino, ako se na njih obratio talijanskim je- om. U svojoj sljepoći smatrali su i to, da je duž- st: naših seljaka šiljati svoju djecu u talijanske oće. Vlada, koja se nije nikad u mišljenju razlazila talijanskom gospodom, udarala bi globom one se seljake, koji bi se ustručavali da djecu gone u „Legge Nazionale“. Pa kako je i porečki biskup app radio iz ruke u ruku s ostalom gospodom kor- larima, narod naš, videći se odbačen i nemoćan, rijatelj se sa zloglukim prilikama, te sa gorkom zignacijom propusti svoju narodnu ladju divljemu ovju, nek ju nosi, kamo sila odredi.

U vrijeme najvećeg očaja, kad se godine 1909. narodom našim u poreštini računalo kao s poko- nlin, grane iznenada traćak nade u boju budućnost govou, a naskoro se ta nada pretvorila u živu vjeru. Uvjerovatno kratkom razdoblju od nekoliko dana se naš narod u porečkoj okolici probudi i osvje- ti, on otruse sa sebe oban i mačdušje, i njemu rodi ponosni narodni junak vrsti Marka Krajevčca, i od onoga vremena postaje sve jači i silniji. I već prvim mjesecima godine 1909. vidimo, kako naš ljudi iz tamošnje okolice dolaze uzdignute glave i dra čela na sud u Poreč i tu odlučno traže od još davno strašnih i svemoćnih sudaca: „Moćmo, go- do, s nama govorite hrvatski! Mi drugoga jezika poznamo...“ A kad im sudac u čudu odgovorio: „Ja još pred osam dana razgovaraste samnom tako rasno talijanski!“ oni bi odgovorili: „Ne razumijemo, o kažete. Uostalom, sud je tu radi naroda, a ne rod radi suda. A mi od suda tražimo svoje pravot“

Porečki suci, koji ne poznavahu hrvatskoga je- sa, te bijahu u najvećoj nepričci. No, jer narod nije o ni za vlas da popusti od svojih opravdanih za- ova, gospoda se suci morali služiti sa tumačima. i mi to ne bijaše trajno. Već nakon par dana oglaše i opet naši odlični seljaci: „Gospodine suče, ho- no da nas vi kao sudac saslušate, a ne vaš sud- ni podvornik. Ovaj nije učio prava ni zakona i ma tome ne može da prosudi, što je u stvari žno, a što sporedno...“

I već nakon par mjeseci bude u Poreču na- ešten novi sudac (dr. Abram), koji je potpuno dao jezikom većine naroda u tamošnjem sudbenom taru.

Nego, narod se i da je bavio otkrivanjem svoga va. I ubrzo se dogodi, da su kod suda u Poreču i namješteni novi suci hrvatske narodnosti (dr. Barić, Zgombić i dr.), a kada se narod nije zado- javao time, da bude hrvatski ispitan, a zapisnik da de talijanski sastavljen, tako se domalo dogodi, da tom pogledu iznese odlučna narodna volja pot- nu pobjedu.

Mi ćemo se na narodni pokret u poreštini 09.—1910.) još osvrnuti. Za danas ćemo ostaviti pitanje: Što je bilo uzrokom, da se tamošnji naš od godine 1909. tako naglo prenuo i osvjestio?

Evo, što je bilo na stvari: Početkom godine 09. bude u Poreču namješten mladi jedan činovnik, i je iz naroda potekao i s tim narodom osjećao.

I baš zato, što je s narodom osjećao i što je taj narod ljubio, stekao je među njima neograničeno povjerenje. I dostajalo je, da je taj činovnik potaknuo iskru narodnog ponosa i na zgodan način upozorio narod na njegova prava, i narod se istom i odlučno za ta svoja prava založio!

Nadodat ćemo još: Koliko li bi se dalo kraj samo ma'o volje danas uraditi na polju narodnog osviještenja, dok je terrain za to baš sada zgodniji nego što je ikad bio u povijesti naroda našeg.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 11. (D. u.) Službeno se javlja: Na ta- lijanskom bojištu maleni spomena vrijedni uspjesi. — U Albaniji upraviše se naše čete u novoj ot- pornoj crti. Neka je francuska kompanija, koja je izvidjala u dolini Devoli, bila suzbijena. — Po- glavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 11. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna sku- pina prijestolonasljednika Rupprechta: Kroz dan umjerena bojna djelatnost, koja pod večer mnogo- struko oživl. Noćni izvidnički bojevi. Jača navala neprijatelja sjeverolstočno od Bethune bi odbijena. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Živahna paljbena djelatnost između Aisne i Marne. Ponovne djelomične napadaje, koje je neprijatelj izveo iz šume Villers Cotterets potisnuše natrag naše straže u nizini Savlers. Od neke skupine sa- stojeće iz 6 američkih lijetala, koja htjedohse na- pasti Coblenz, pade 5 lijetala u naše ruke. Pos- satke bijahu zarobljene. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 10. srpnja popodne: Dje- latnost obiju topništva sjeverno od Montdidiera, južno od Aisne i u okolici dvorca Chavigny. U Champagny izveći su Francuzi više napadaja, kod čega su dopremili zarobljenika. Sa ostale fronté ništa nova.

Engleski izvješta jod 10. srpnja: Jučer po noći suzbili smo mjesne navale istočno od Villers Bre- tonneuxa. U blizini Merrisa pomaknuli smo naše linije nešto unaprijed te smo dopremili nekoliko za- robljenika.

* **Svakojake krize.** Pod tim naslovom piše „Arbeiterwille“ među ostalim: U državama centralne Europe imade svakojakih kriza; ali samo tiho ka- zati, da ne čuju naši neprijatelji. Kako je nastala Kuhlmannova kriza? Kod sve svoje diplomatske sprede, da mišljenja svoje nazore, nije Kuhlmann bio ipak kadar da vjeruje, da svijet, što stoji na- suprot središnjim vlastima, može biti pobjedjen. Sa padom Kuhlmannovim nije ova kriza još zaključena. Još uvijek je neodlučen boj između vojničkih i gradjanskih pacifista pomoću mača. Za Njemačku dozirjeva odluka, ako vojno vodstvo ne ispuni u jezenu očekivanja, što stavlja u nju velik dio na- roda. Jer još jedan zimski rat — to je i za disciplinovanog Mihela previše. Za Austriju nije riješenje krize u Njemačkoj sporedna stvar. (Nekoliko zapli- jenjenih redaka.) Opreka se tu sastoji u pitanju: Sa ili bez parlamenta. Time je izražena i sva Seid- lerova kriza, ma da i Seidlerova ličnost i nema one važnosti za stvar. Ali takav je ministar za Austriju opasniji nego odrješit muž volje, o kojem se zrađe, što kani. I u Austriji mora se riješiti kriza, ma da ćemo narednih sedmica dobiti opet čitavi obrok kruha i brašna; jer opet će doći zima i opet pro- lijeće...

* **Mir i mač.** 9. t. m. započela je pruska go- spodska kuća svoja vijećanja. Vodja desnice grof Behr kazao je: Nikad nećemo putem rezolucije državnog vijeća dobiti mir, koji trebamo. Dobar će mir doći samo putem našeg dobrog njemačkog mača. — Podpredsjednik državnog ministarstva Friedberg odvratio je: Pobjeda nam se više ne može oti. Pobjednici smo na istoku i bit ćemo takodjer na zapadu te smo uvjereni, da je samo naš njemački mač u stanju, da nam i vojšiti tu pobjedu...

* **Važno izjave u njemačkom rajhstagu.** Dne 11. o. m. sastao se glavni odsjek njemačkog rajhs- taga, da čuje izjave državnog kancelara o poli- tičkom položaju. Napetost, s kojom su se ta sa- općenja očekivala, pokazala se u neobično velikom broju slušalaca na sjednici, kojoj prisustvovalaše osim državnog kancelara i svi državni tajnici. Vi- jećanje bi otvoreno po državnom kancelaru, grofu

Hertlingu govorom, u kojem on izjavi, da promjena u vodstvu izvanjskog ureda ne će ni najmanje mi- jenjati kurs opće državne politike. I unutrašnja i izvanjska politika države kretat će se ko i prije u okviru, koji je ocrtan u prijašnjim izjavama držav- nog kancelara. U koliko to zavisi od vladine volje, bilo je u političkom pogledu izvršeno svako obe- ćanje. Vlada će svom energijom provesti reforme, oko kojih se već sada radi. Prema vani je državna politika određena već programatički u dogovoru sa mirovnu notu pape. Citavom je svijetu već odavna poznata mirovna spremnost njemačke vlade. U tom se pogledu nije ništa promijenilo niti će se išta u buduće promijeniti. Nasuprot tomu je stalno, da se vo- lja za uništavanjem naših neprijatelja još uvijek odlučno ističe, pogotovo u govorima Balfoura i Wilsona. Dok u tom pogledu ne bude drukčije, prisiljeni smo nastaviti borbu za našu slobodu i blagostanje. Kad bi se unatoč neprijateljskim izjavama državnika neprijateljskih pokazala ikoja ozbiljna pobuda, da se utre miru put, ili samo prvi korak za to, ne bi se dalje ustručavali, da bi uvažili ovo ozbiljno miš- ljenje — velim izričito: ozbiljno mišljenje — predloge. Naravski da nije dostatno da dodje ovaj ili onaj agenat i kaže: Ja mogu tu ili tamo do- vesti do mirovnih pregovaranja, već se radi o tome, da nam pozvani zastupnici neprijateljskih država, što su od svojih vlada na to izričito ovlaštteni, dadu mig, da su pregovaranja moguća. Naravski: najprije pregovaranja u uskom krugu. Ali državnici, koji su do sad govorili, nijesu napomenuli takovu mogućnost. Pokaže li se takova mogućnost, i po- javi li se na drugoj strani ozbiljna volja za mir — gospodo moja — odmah će to uzeti u pretres. To znači, da mi je ne ćemo odbiti. Najprije ćemo go- voriti u malom krugu. Mogu kazati i to, da ovo stanovište nije samo moje, već da ga izričito dijeli i vrhovno vojno vodstvo; jer i vrhovno vojno vodstvo ne vodi rata radi rata. I vrhovno je vod- stvo ozbiljno kazalo: Čim se na drugoj strani po- javi ozbiljan mir, moramo slijediti stvar. Državni se kancelar za tim dotaknuo političkih problema na zapadu i istoku te došao do zaključka, da se vladin program u obim smjerovima podudara sa izjavama, podanim prosinca 1917, što je odobrila pretežna većina državnog sabora. Promijena u vanjskom uredu ne daje se svadjati na stvarne ra like u mišljenju već na lične momente. O tome je državni kancelar podao povjerljiva saopćenja. Poslanik von Hintze, koji će preuzeti po svoj prilici mjesto državnog kancelara, preuzeo je obvezu, da će u svakom pogledu slijediti dosadašnjoj politici državnoga kancelara.

* **Taktika njemačkih socijalnih demokrata.** Nje- mački socijalni demokrate, koji imadu sudbinu dra. Seidlera u ruci, dokazali su bezbroj puta, da je taj državnik nesposoban i uzrok svoj bijedi: političkoj i javnoj; no njemački socijalni demokrate nisu tako iskreni i istinski, da svoje dobre sile i dobre prilike upotrebe, da se odstrani čovjeka, o čijoj su škod- jivosti uvjereni. Nerazumijeva je politika, koju vode gospoda Seitz i Renner. Mnogi su u parlamentu osvjedočeni, da će njemački socijalni demokrate uza svo spočitavanje i borbu proti dru. Seidleru u po- slijednjem trenutku ipak glasovati za njegov proračun i radije će preuzeti na seba ne navist vladinih slugu, nego da jednodušno i kratko proglaše, da su Seidle- rove nade u pomoć s te strane uzaludne! Svaki dan dokazuje „Arbeiter-Zeitung“ u jutru i po podne, da Seidlerova vlada mora odstupiti, u posljednjoj su audijenciji to opširno razlagali: Seitz i Renner, no kad dodje, da treba pokazati činom, gospoda onda postaju krotka i glasuju za vladine predloge kao ja- njata. Dok njemački socijalni demokrate ne proglaše otvoreno, da Seidleru ne će dozvoliti ništa, šteta je uopće i čitati sve te vijesti o krizi Seidlerovoj, o njegovom padu i demisiji. Dr. Seidler nema drugog cijja, do li vladati do rastrganja i izazivati krizu za krizam — no nemaju li njegovi neprijetelji u taboru njemačkih socijalnih demokrata volje da ga poraze, uopće se ne ćemo iz današnjeg otrovnog i gnjusnog stanja ni izvući. („Vid. Dennik“.)

Iz bivšeg ruskog carstva.

Čitamo u „Berliner Tageblattu“: Malmö, 8. t. m. Ovamo stigle vijesti opisuju položaj u Moskvi veoma pogibeljnim. Po ulicama grada bjesne da- nomice bojevi, kojih čete sovjetske vlade nijesu do sada još mogle svladati. Jedan dio crvene je garde prešao navodno u logor proturevolucije. Više pučkih komesara, medju kojima i vodja za stvari komesarijata, Burdukov, bilo je uapšeno pod sum- njom sporazuma sa socijalnim revolucionarcima. Kreml, u kojem imade sovjetska vlada svoje sjelo, brane protiv gomila svjetine letske čete, što su vjerno odane sovjetskoj vladi. Položaj se vlade

zavod
 grebu.
 toj palači,
 ce. Pod-
 OSJEK.
 '664
 '696
 povoljne
 anja:
 ra:
 podarskih
 nih pod-
 čstva, du-
 strojeva,
 ita, sljena
 iv raz-
 aj doživ-
 Ispostava: GRADEŽ.
 089.
 Plzenj.
 lnu temu: rat
 većinom kod
 nešto, koje bi
 pa su istupili
 odvežbali su
 Bio je skoro
 vo je aplaudi-
 skanjem i kli-
 sti zbog tako
 čas digao se
 i vidimo zbor
 zvuci narodne
 u jedan tren,
 časnici i žan-
 tako je velika,
 njezinoj sredini
 svi dolaze na
 narodne himne.
 vjeni razilazili.
 koh mu s en-
 uspelo! a on,
 „Danas to nije
 ata imat! smo
 bolje!“
 eha. Ona nam
 peha, jer nam
 budućnost mora
 lu je spas, na-

NA listu: U preplat...
16 fl. pojedini broj...
vi lista trg. Gustava

Radnici

RATNI

Beč, 12. (D.)
doš do većin
era.

Berlin, 12. (D.)
beno javlja: Zap
p. onasljednika Ru
ječa na večer te
bene napada je n
e. Jugozapadno
i sjeverno od A
strukih izvidnič
ne ostala je bo
dpojskim bojevi
ili smo zaroblje
izvidničke nasr
ke! polučio svoju
rikanskih ljetala
%, palo je i 6. lji
lendorff.

Francuski izvje
no od dvorca
brac Lagrille i
se su ophodnje
ngporta. Prodrli
verne fronte nem

Francuski izvje
su tečajem no
u šume Retz. K
odvora Coroy ka
momaka, među
kim rukama. Dv
isons de Champ
premiše nam 10

Engleski izvje
Villers Bretonne
se položaje. Kod
o u šumi Meris
ka.

Talijanski izvje
estima topnička
aštom zaravanku
appe. Južne od
ije:jenje našu un
ni 2931. Straža je
ente manje akcije
nije: 24 zaroblje
pru u zapadnom
su na istoku pro
ma vrška Tomor
obim brijegovima

Izvještaj istoč
elatnost i izvidja
ojim krvavim por
čer u luku Cerna
še položaje sjeve
zbijen uz teške g
ija zaposjele su
ima gorsku kosu
rozapadnom smje
ovukao, iza kako
redu u do'inu T
anjanje. Broj zaro
nosi 210, koji pr
dovite vojske. Os
ribor. Saveznički s
va ljetala.

* Revoluciona
Kranku se su p
akciji društvenog
obno poduzeta su
nadeži. Uapšeno
jaka, koji su osun
arnoj pojačkoj vo

* Sudbeni pro
roces dra. Kühlm
espredmetnim, jer
ekao, da je svoje
državniku i držav
ovjeku Kühmannu

* Pitanje polje
govina Poljske pol
ageblatt, "u zadnje

smatra momentano veoma kritičnim, pošto se po-
krajina navodno izrekla protiv boljševika. — Ko-
mesar moskovskog vojničkog kotara, pukovnik
Jašovslavski, obraća se obznanom na pučanstvo te
ga opominje, neka ne udeštuje kod proturevolucio-
narnih pokreta i neka se propagandom neda
zavadjati na korake protiv boljševičke vlade. Ob-
lasti da su priprave, nastupiti bezobzirno protiv
sviju protivničkih elementima. U Moskvi i okolici
raspolazu pučki komesari sa pješadijom i topništvom
u dostatnom broju. Ovež su čete, vjerne sovjetu i
nastupit će protiv maša na prvi pojav bune. Po
nalogu Lenjina i Trockoga oživotvoreno bi stalno
ratno vijeće, koje će se baviti sa operacijama proti
proturevoluciji. Ovo se vijeće sastoji od vrhovnog
zapovjednika crvene garde Muravijeva, koji pre-
dsjeda tom vijeću, i iz pučkih komesara Koboziljeva
i Blegancova. — Za sastanka sveruskih radničkih
poslanika u Moskvi, bilo je uapšeno 57 zastupnika
radnika iz Petrograda i okolice. Na šest automobila
bijahu dopremljeni u ovdjašnju tamnicu. Medju
njima imade mnogo članova ustayodavne skupštine,
središnjeg odbora socijalnih revolucijonaraca i men-
ševika. Uapšenja su navodno povećala nezadovolj-
stvo radništva proti sovjetskoj vladi te su bitno
pridonijela k tome, da je planuo otvoreni boj, da
se svrgne boljševičku vladu.

„Neue Zürcher Zeitung“ javlja: Nijemac, što
se vratilo iz Petrograda, javlja medju ostalim slje-
deće: Bijeda raste dnevno. Od seljaštva se ne može
očekivati nikakve pomoći. Naš informator posjetio
je nekoliko sela, osobito u kotaru Pskovu. Seljaci
misle, da im ovi hotimilčno uskraćuju šećer, čaj,
duhan itd. te se osvećuju time, što ne davaju ovima
žita. Izgleda nevjerovatno ali je ipak istinito: nekoja
sela posjeduju svoje strojne puške i bodljikavu
žicu, što su donijeli vojnici sa sobom. Dodju li iz
gradova crvene garde, da rekviriraju žito, primaju ih
seljaci oštrom paljbom iz ušančenih položaja. I
prepirke izmedju pojedinih sela ne riješavaju se
više korbaćima i noževima već puškom i baju-
netom.

„Frankfurter Zeitung“ dobiva sa zakašnjenjem
iz Moskve vijest, koja je otposlana prije umorstva
grofa Mirbacha. U vijesti se veći, da će za koji
dan buknuti proturevolucija. Socijalni revolucio-
nari pripravili su sve u pojedinim četvrtima
Moskve za ustanak i namjeravaju državnu vlast
uzeti u svoje r. e. U glavnome imade se Krem
osvojiti. Govori se, da je u savezu s time uapšeno
više inostranaca poglavito Engleza. No te glasine
nisu do sada od nikuda potvrđene. Boljševička
vlada poduzela je tako oštre mjere, kako se nisu
niti za carističke vlade poduzimala. U cijeloj zemlji
vlada velika napetost. Pučki povjerenik za ratne
poslove Trocki naredio je strogu mobilizaciju cr-
vene vojske. Navodno ta mobilizirana vojska imade,
da ide prema murmanskom kraju, da se odupre
okupaciji Murmana po Englezima.

Službena „Pravda“ pripocuje sljedeći proglas
o umorstvu grofa Mirbacha, u kojem medju ostalim
veći: „Oko 3 sata popodne prodrše dva agenta
rusko-englesko-francuskog imperijalizma k njeinač-
kom poslaniku grofu Mirbachu pomoću patvorenih
iskaznica te su pod zaštitom tog dokumenta umor-
rill grofa Mirbacha. Jedan ovih lopova, koji je
izveo taj provokatorični čin, što se već dugo vre-
mena u štampi sovjeta dovadja u svezu sa monar-
histima i proturevolucionarcima, jest ljevičarski soci-
jalni revolucijonarac, član komisije Džerdžinskoga,
koji je počinio izdajstvo na vladi sovjeta te prešao
u službu onim ljudima, koji bi htjeli Rusiju zaplesti
u novi rat, te uspostaviti vlast kapitalista i vele-
posjednika. Rusija nalazi se sada krivijom lupeža
iz redova socijalnih revolucijonaraca za dlaku pred
ratom. Već prvi koraci sovjetske vlade u Moskvi,
da se uapsi vojnicu, uzvratili su socijalni revolu-
cionarci time, što su se pobunili. Privremeno su
zaposjeli komesarijat Džerdžinskoga te uapsili
Džerdžinskoga i člana Lazija te najuglednije čla-
nove ruske komunistične stranke (boljševici). Soci-
jalni revolucijonarci ljevice dočepaše se za tim
telefonske stanice te su započeli niz vojničkih ope-
racija. Zaposjeli su malen dio grada te počeli
loviti automobile sovjeta. Sovjetska je vlada pri-
držala kao taoca sve, u Velikom kazalištu nalazeće
se odaslanici socijalnih revolucijonaraca ljevice te
je poduzela mjere, da odmah potlači namjere bi-
jelih garda. Svi, koji uvidjaju zločinstvo i ludost
uplićanja Rusije u novi rat, podupiru sovjetsku
vladu. Ne postoji niti najmanja sumnja, da će buna
biti doskora ugušena. Svi na svoja mjesta! Svi
k oružju! Dolje sa slugama bijelih garda!

Iz slavenskog svijeta.

Iz češkoga svijeta. „Češki svaz“ izdao
je na posjednoj svojoj skupštini ovaj proglas: „Češki
svaz“ protestira najoštrije proti političkoj perzecu-
ciji, koja u posjednje doba opet počinje. U Pragu
je bilo za vrijeme rata obustavljeno ništa manje nego
5 dnevnih listova. Zabranjivanje skupština aapače
sastanaka stranaka svjedoči o tome, da se hoće

sputati narod u njegovom slobodnom političkom raz-
voju. Protestiramo isto tako odlučno proti intern-
ranju politički neugodnih osoba te proti postupanju
s radnicima u zavodjima, koji su podvrgnuti vojničkom
nadzoru. Plenarna sjednica osigurava, da su se na-
mjesnici Svaza Klofač i Habermann ravnali samo
prema jednoglasnom odlukom plenarne sjednice
Češkog svaza, kad su urgirali saziv parlamenta i
delegacija a osobito je zastupnik Klofač učinio samo
svoju dužnost, kad je u suglasju s predsjedništvom
i zaključkom plenarne sjednice zakričio u predsjed-
nika zastupničke kuće dr. Grossa. Plenarna sjednica
Češkog svaza snažno moli svu češku javnost, da ne
bi unutaršnjim polemikama i sporovima bilo rušeno
imponirajuće jedinstvo naroda i njegove delegacije.
Predsjednik je Svaza pripravaš saš. ušati svako spoči-
tavanje i podvrgnuti ga najsvarnijem pretresavanju
i uvážiti svaki predlog. Ima li se uzdržati jedinstvo
zastupstva, a radosno saopćujemo, da je čvršće nego
ikada, treba da se ne izazivlju novi domaći bojevi.“
— Više je čeških gradova imenovalo zastupnika
Klofača začasnim gradjaninom, dok nema valje, ni
jednog češkog grada ni većeg mjestanaca, čiji začasni
član ne bi bio veliki češki majstor Alois Jirasek. U
češkom se političkom i narodnom životu ponovno
ističe potreba da se osnuje „Narodni odbor“, u kojem
bi bile zastupane ne samo sve češke stranke, nego i
svi oni, koji su se pokazali da su iskreno i nesebično
za narod radili.

Uspomeni jednog pučkog češkog
borca. U nedjelju na večer umro je u Beču iza
duge bolesti u mladoj svojoj dobi od 35 godina
Emil Čelš tajnik društva „Komensky“. Već je više
vremena godala sušien njegovo slabo zdravlje a još
se k tomu pridružilo nedavni poziv pod oružje, koj
je ubrzo smrt tog nenadoknadljivog muža. Emil
Čelš pripadao je medju one ljude, koji ne vrše
svoje zvanje za korien lijeba, već iz posvemašnjeg
idealizma. Na mjesto tajnika češkog školskog društva
za Beč, Dolnju i Gornju Austriju dovela ga samo
učinjena ljubav napratnu stvarl češke manjine. Već
kao djak na praškom sveučilištu posvetio se pokretu
manjine a izu apsoviranja nauka na sveučilištu bijaše
poslan od praškog narodnog vijeća u Beč na mjesto,
gdje se je za vrijeme osjećala potreba potpunog čovjeka.
U Beč je došao god. 1907. te je tu djelovao godovo
11 godina. Nema u Beču čovjeka, koji ga ne bi
poznao kao muža skrajno idealnog, koji ne teži za
dobitkom, a uz to poštenog. Češka manjina u Beču
gubi s njime uistinu nenadoknadljivo srce, te je vijest
o njegovoj smrti bona djelovala. Još na smrtnoj o-
stelji davao si donositi društvenu korespondenciju,
koju je riješavao unatoč svim zabranama liječnika.
Emil Čelš rodio se god. 1883. u Nehančima kraj
Krajevog Graca, učio je na gimnaziju u Kr. Gracu
a na sveučilištu u Pragu. Pojava takovog požrtvov-
nog, savjesnog, poštenog i idealnog čovjeka izgleda
u nas kao prikaza, kao čudo. — Našim čitatejima
ostao je možda na pameti onaj podlistak o društvu
„Komensky“, koji je bio u listu priploćen početkom
travnja o. g. Sastojao se glavno iz informacija tog
plemenitog muža, što ih je dao našem uredniku.
Slava njegovoj uspomeni!

Domaće vijesti.

Hrvatska realka u Pul. Roditeljima, koji bi
upisali djecu, ili su ih već predbilježili u upravi
„Hrv. Lista“ za hrvatsku realku u Pul. Do par
mjeseca otvorit će se ovdje hrvatska realka. U
ovdješnjim se pučkim školama zbog rata nije mogla
držati normalna obuka, pa su školska djeca uhljed
toga mnogo trpjela u pogledu napretka. Tako se
nisu mogla dostatno pripraviti ni ona djeca, koja
kane buduće školske godine u našu realku. Da se
taj zaostatak nadoknadi, zaključilo je učiteljstvo
ovdješnjih hrvat. pučkih škola, da će kroz praznike
tu djecu posebice podučavati i pripraviti ih za
realku. Zato se pozivlju svi roditelji, koji su upisali
svoju djecu za našu realku, da dovedu tu djecu u
ponedjeljak, dne 15. srpnja 1918. u 8 sati u jutro
u hrvatsku pučku školu u Via Cenide, gdje će do-
biti daljnje upute glede priprave spomenute školske
djece. Uprava hrvatske pučke škole — Pula.

Iz aprovizacije. Svinjsko meso. Danas
će aprov. komisija započeti s prodavanjem svježeg
svinjskog mesa po K 16.— kilogram. Svinjetina
prodavat će se jedino u prodavaoni Fabrisovoj na
Premanturskoj cesti. — Tri četvrt kilograma
brašna. Danas će aprovizacijona komisija —
kako javlja — za sada dijeliti tričetvrt kg brašna.
Odrezat će se odrezak IX. srpanjske iskaznice.

Školska zabava u Kanfanaru. Djeca hrv. pučke
škole u Kanfanaru priredjuju u nedjelju, dne 14.
srpnja 1918. u školskim prostorijama zabavu sa
sljedećim rasporedom: 1. „Proslav“, govori Debe-
ljuh Foška; 2. „Hrvatska himna“, pjevaju učenice;
3. „Ciganin hvali svoga konja“, krasnoslovi Vlad.
Marić; 4. „Bore moj zeleni“, dvoglasno pjevanje;
5. „Soča“, krasnoslovi Jelica Albaneže; 6. „Sirota“,
pjeva solo Ruža Merežin. — Odmor. — 7. „Sirota“,
igra u 3 čina. Lic: Jela: Albaneže. Lic: Marić
Fuma. Kate: Marić Fani. Kapetan Marko: Debeljuh
F. Mornar Luka: Marić Vladimir. Ivan: Pučić Petar.
Trgovac Tome: Drandić Ivan. Zaneto: Stipančić R.

Dinko: Matijka Ivan. Stanko: Karlović Ivan. R.
Marić Fuma. St. Frajo: Pifar Josip. Pand. R.
Pučić. Načelnik: Krešina. Dvoje djece: Burić
i N. N. Više muškaraca i žena. — 8. „Bože
blagoslovi“, pjevaju učenice. — Za vrijeme odm-
Srećoloy, prodaju razglednica i cvijeća. Čisti pri-
zabave upotrebit će se u dobrotvorne svrhe. Je-
trećina za Družbu sv. Cirila i Metoda, a dvije tre-
će za nabavu knjiga u dječju knjižnicu, pa za školu
potrepštine siromašnoj djeći ove škole. — U
nina stoji 2 krune. Darovi primaju se sa zah-
nošću. — Početak u 6 sati popodne. — Upi-
škole.

Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda
listru primilo je od 14. svibnja do 4. srpnja sl-
deće prinose: Gosp. Marko Jakovljević, Šibe
sabranih mjesto vijenca za pokojne K 260.—; Go-
lyan Gojtan, odvjetnik Gospić, mjesečni pri-
K 10.—; Isti K 10.—; Pučka škola, Tu-
K 26'60; Gosp. dr. Andrija Stanger, Volosko
počast uspomene svoje supruge K 1000.—; Go-
Inocent Stanger i supruge, da počaste uspem-
svoje pokojne šurjakinje K 50.—; N. N. K 500.—
Pogl. općine Grubišnopolje K 50.—; Gosp. p.
Vj. Spinglić, Zagreb, šalje: a) dar presvj. g.
Domenika Premuša, biskupa, gen. vikara u
grebu K 1000.—; b) dar presvj. g. Matijja Pen-
opata u Mariji Bistrici, člana čete za 1918. K 100
c) u obiteljskom krugu g. direktora Ivana Rab-
u Zagrebu, sabranih K 32'50; d) dar g. Lea R-
tera u Viravitići K 10.— e) dar obitelji g. Du-
kovića iz Dalmacije K 1000.—; f) dar g. dra. V-
dimira Jelovčeka, Zagreb K 100.—; g) pri-
pogl. upr. općine, Levaniška Varoš K 24.—; h)
vatska štedionica, Virje K 20.—; „Narod“, Lj-
ljana u ime stiglih prinosa K 47.—; Općina 2
panja K 10.—; Hrvatska štedionica, Kotor K 50-
Gosp. dr. Milan Amruš, Zagreb K 34.—; O-
uprav. Slnj K 100.—; Gosp. Ivan Flego, Bu-
sabrano prigodom prve sv. mise veleč. g. Jos-
Jakac na Velom Mlunu K 491.—; Prva hrvats-
štedionica, Zagreb, dar osoblja pošt. i brz. ure-
Zagreb II K 661.—; Pučka štedionica, Kostujin-
K 50.—; Gosp. Josip Mandić, Petrovaradin K 30-
Gosp. Ergo Andreis, Mejković, član čete K 150-
Hrv. zemaljska banka, podruž. Zagreb, u ime d-
K 200.—; Gosp. Marko Jakovljević, Šibenik,
branih K 210.—; Banka i šted. za Primorje, Sus-
K 400.—; Gosp. Lj. Polić, Crikvenica, sabranih
škrabici K 19'71; Zemaljska tiskara, Zagreb,
branih prinosa K 80.—; Posujilnica, Volosko
ime dara K 600.—; N. N. K 500.—; Trg. po-
Vukovar K 50.—; Pogl. općina trg Krapina K 99-
Gosp. M. S. Radej, Bojna pošta daruje K 40-
G. Sime Rajčević, Tivat sabranih medju rodolju-
nom mladeži K 303.—; Gosp. Jerko Milković, S-
Ivan Žabno K 50.—; „Narodne Novine, Zagre-
stigle prinose K 68'60; Društvo hrv. stenogra-
kinja, Zagreb K 200.—; Gosp. M. Robert Krona-
Varaždin, sabranih medju drugovima od I.—V-
razreda realke K 341'16; Gosp. Ivan Deuts-
Benkovic član čete K 100.—; Pogl. uprav. općin
Draganić K 10.—; Gosp. Janko Dujak, Sisak, s-
branih u svatovima gg. Zore i Ivana Krun-
K 175.—; Gosp. Marija Glavina, Oprtalj, sabran-
u Hrvatskoj K 260.—; Gosp. Matko Lukež, Ner-
zine, daruje K 150.—; Gosp. Fran Skvarč, Kub-
K 100.—; Opć. pogl. Skrad K 20.—; Hrv. puč-
štedionica, Zadar K 100.—; Zapis pok. Jaka-
Slavić, Perenić, K 290.—; Presvj. gdje, i gos-
dr. Šitović, Zagreb, članovi čete za god. 191-
K 100.—; Gosp. N. Grbač, Diračje, sabran-
K 45.—; Gosp. Kviriņa Koljevina, Ripanda K 10-
Gosp. Josipa Hribar-Srnc, Zagreb, član č-
K 100.—; Družb. podružnica, Jelsa K 50.—; Gos-
Gašpar Martinić, ilok, sabranih K 700.—; Gos-
Silverij Trupinić, Mrkopalj, uz naznaku; škols-
mladež u Mrkoplju poklanjanagradne knjige svoj-
siromašnoj istarskoj braći K 100.—; Gosp. I-
Barbić, Povir K 20.—; Gosp. Josip Horvat, Sar-
jevo K 50.—. Živjeli plemeniti darovatelji! Nap-
jed za Družbu!

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
Uliza Sarglja broj 34.
Danas
novi raspored.
Početak:
3:30, 4:40, 5:50 i 7.—.
Ulazne cijene za ovaj film:
I. mjesto K1'20; II. mjesto 60h
Ući se može kod svake slike.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo
promijeniti raspored.

Konjsko meso
može se dobiti dnevno
mesarnici Vieolo del Po-
zetto 4.
Prodaju se
dva osla sa kolima
Upitati se kod Matika
Sišanskoj ulici, Busoler
Rabljeno pokušav
kupuje i prodaje tvrtka
Filip Barbačić
Sišanska ulica.

Podpisujte ratni zajam!